

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Moartea reginei Elisabetha a României

Ultimele momente ale reginei poete Carmen Sylva. — De ce boală a suferit. — Un consiliu medical. — Cel din urmă buletin medical. — Jalea în țară.

(De la corespondentul nostru.)

București, 1 Martie. — Starea sănătății M. S. Reginei Elisabetha s'a agravat. Eri și azi M. S. a fost vizitată de M. Sa Regele Ferdinand și Regina Maria.

Buletinul medical privitor la boala M. S. Regina Elisabetha pe ziua de azi (Mercuri) este următorul: Respirația Reginei de eri seara a început să devie tot mai slabă. În cursul nopții, pulsul a încetat să bată. Azi dimineața boala s'a agravat și starea Reginei provoacă serioase îngrijorări.

Buletinul medical e semnat de profesorii dr. Cantacuzino, dr. Buclu și dr. Mamulea. Mercuri după amiază, la ora 5 — starea Reginei a devenit disperată. Agonia a început.

București, 1 Martie. — Boala Reginei care se părea la început că e mai mult o indispoziție trecătoare, s'a înrăutățit încă de Marți seară. Mercuri dimineața amenința să se apropie în fiecare clipă desnodământul fatal.

Azi dimineața pe la orele 3 a trecut boala reginei printr'o criză acută. De teama unui apropiat sfârșit, au fost chemați în grabă la palatul reginei în orele de dimineață toți ministrii, căci după părerea doctorului Buclu, medicul reginei, și a celorlalți medici se părea că regina a intrat în stare de agonie. Înspre ziua însă starea reginei s'a mai îmbunătățit într-o câțva, dar către orele 10 a. m. edițiile speciale ale ziarelor anunțau o noua criză. Întreaga elita bucu-reșteană a grăbit la palat, ca să se intereseze mai de aproape de starea reginei poete. Privirile întregii Capitale românești sunt îndreptate cu teama și în-

grijorare spre patul de suferințe al demnei tovarășe de muncă a regelui Carol. Congestiunea bronhică de care suferă regina, s'a complicat cu o febră de natură gravă.

București, 2 Martie. — Regina văduvă, Elisabetha a României, a murit azi, Joi dimineața, la orele 8, după o lungă agonie.

Ediții speciale au anunțat tragicul sfârșit al reginei poete. În braș știrea s'a răspândi ca fulgerul, provocând o mare jale și consternare.

S'a arborat îndată pe toate edificiile publice steaguri negre.

Un consiliu de ministri a fost convocat pentru a se stabili modalitatea și ziua înmormântării.

Note biografice

Regina-văduvă a României Elisabetha (Otilia, Luiza) descinde din familia princiară de Wied. S'a născut la 1843, și s'a căsătorit cu principele României Carol de Hohenzollern, gloriosul rege de mai târziu al țării românești, Carol I.

Dotată cu un puternic talent poetic defuncta regină a început a scrie încă din frageda tinerețe publicând prin diferite mari reviste poezii și nuvele mult apreciate, sub pseudonimul Carmen-Sylva. Acest pseudonim literar a devenit în scurtă vreme un respectat nume literar în întreaga Europa.

În timpul din urmă regina-poeta a scris mai mult numai versuri, precum și admirabilele meditații »Cuvinte sufletești«.

Gloria numelui său literar străbatând peste granițele străine a făcut, ca regina-poeta să fie sârbătorită pretutindeni. Astfel că a fost aleasă membră de onoare aproape a tuturor instituțiilor culturale mai însemnate din Europa. În anul 1907 a fost distinsă și din partea universității din Budapesta, cu titlul de doctor în filozofie.

Nec. Filipescu la Țarul Rusiei

București, 2 Martie. Ziarul »Epoca« aflat de la corespondentul său special din Petersburg, (d. Raul Crăciun, care însoțește pe d. Filipescu în călătorie): D. Filipescu a vizitat două

zile frontul rusesc și a sosit Dimineața în Capitala Rusiei. Pentru astăzi, Vineri, Țarul Neolaie II, a mivat pe bărbatul de stat român la un dejun de curte.

DIN ROMÂNIA

Presă română despre discursul d-lui Sassonow

»Viitorul« cu ocazia expozeului d-lui Sassonow scrie:

Durata, iată factorul care precum-pănește în toate înfățișările sub cari am privi conflictul desfășurat de pe coastele Chinei până în pădurile Argonei, din preajma golfului Riga până în Camerun.

Fascinați de amintirile vechilor campanii, unii contemporani de ai noștri nu au voit să lina seamă de această esențială schimbare a caracterului general al războiului actual, care, pornit să fie un exercițiu uriaș de manevre fulgerătoare, s'a înmormântat în tranșee, de unde numai acțiunea înceată a timpului va putea desgrota o victorie.

Cât de primejdioasă este însă o asemenea ignorare, mai cu seamă pentru Statele mici, o dovedesc însăși marile puteri în luptă cari fac eforturi supraomenești ca să nu cadă victime ale uzurii.

Se împlinește în curând a șaptea lună din al doilea an de războiul mondial și totuși războiul nu a făcut decât să se întinză și oare cum, să se aprofundeze.

Beligeranții au făcut până acum jertfe atât de mari de oameni, de bani, de bogăție în general, în cât popoarele nu vor, nu pot să se deslănțuie din luptă fără a fi dobândit un rezultat neîndoelnic.

Discursul d-lui Sassonow în Duma rusească afirmă acum și voința Rusiei de a continua efortul început, până când se va simți că sacrificiile enorme de până acum nu vor rămâne inutile.

El e încă un document pentru punerea în evidență a caracterului de »durată« a războiului — caracter pe care noi l'am precizat cu mult înainte de a ni se fi oferit aceste ultime dovezi care să-l limpezească definitiv.

Guvernul român și opoziția

Sub acest titlu generalul Crăiniceanu scrie următoarele în »Universul«:

Cu oată strângere de inimă și răscolire în suflet, cu oată revoluționară simțire și luptă în cugetări, îmi zic necontenit: De ce

n'am putut noi Românii să intrăm în război?

N'am putut! Teribilă, fatală și convingătoare sentință, în fața lipsei de putere sau a puterii altuia, toate capetele se pleacă.

Vor fi fost momente favorabile pentru a intra în războiu, — după cum susține opozițiunea națională, — sau nu vor fi fost în destul de favorabile, în raport cu puterile noastre, — după cum au răspuns în fapt conducătorii neamului, — un lucru însă este sigur: acela, că dacă am fi avut conștiința forței și a valorii ei, — dacă am fi fost mai patrioți, mai muncitori, mai serioși și mai cinștiți, — dacă am fi recunoscut și organizat puterile poporului nostru, cel puțin dela 1832 sau 1859 sau 1866 până acum, — atunci, cu siguranță, momentele de a intra în războiu ar fi fost mult mai favorabile și mai numeroase.

Dacă dela 1859, sau cel puțin de la 1878, după războiul din Bulgaria, am fi organizat armata și poporul cu toate mijloacele ce ne-a hărăzit norocul, am fi avut astăzi o armată de 1 milion cu mii de tunuri și milioane de munițiuni, cu zeci de mii de bravi subofițeri, ofițeri și generali strategi și tacticieni. Astăzi s'ar fi vorbit în lume și de eroica armată română, de eroicii soldați, ofițeri și generali români, de eroica și glorioasă Românie, cum se vorbește de Franța, Germania, Serbia și celelalte! Și nici într'un caz n'am fi ajuns a ni se zice: vai de Români! ca vai de Sârbi! căci pământul și puterile noastre sunt neocomparat mai mari decât ale lor.

Dar cărturarii, învățații și funcționarii noștri, — ziși toți la un loc »boierii« dela orașe de către poporul dela sate, — au făcut numai politică și s'au certat pentru ambițiile lor sau pentru un bine vădit al țării, care nu cerea nici o ceartă.

Astfel, și astăzi, când țara este în primejdia cea mai grozavă, Românii se ceartă și se luptă între ei.

Opoziția nu se împacă cu guvernul și guvernul nu se împacă cu opoziția.

Dar astăzi, nici opoziția nu poate împuța guvernului, că privește mai mult către Maghiari, decât către Ruși; nici guvernul nu poate acuza opoziția, că vântură țara, spre a răsturna guvernul. Deasemenea, nici opoziția, nici guvernul nu se deosebesc și nu se împotrivesc asupra unui moment favorabil pentru intrarea României în acțiune.

Atunci, pentru ce atâta desbinare și luptă furioasă?

În politica internă, și în special în ceea ce privește armata, care este singura noastră speranță pentru realizarea aspirațiilor naționale, noi propunem, ca opozițiunea, fie în presă, fie în Parlament, să arate numai guvernului adevăratele descoperiri ale controlului său, fără acuzări de părtinire, de complicitate sau chiar de necinste a guvernului, iar guvernul și presa să dea lămuririle convenite, fără ridiculizări și contra-acuzări nedrepte și străine de subiect.

O singură dată zis este de ajuns, rămânând, ca după stingerea focului ce ne arde, guvernul să-și dea socoteala pe de-

plin. Acum nu e vreme de judecată definitivă a guvernului ci de mântuirea țării și a neamului.

Acum, am făcut apel la Unire, în chestiunea națională, pentru ultima oară și am isprăvit.

MERSUL RĂZBOIULUI

Mari perderi ale flotei și aviaticeii anglo-franceze

O domolire a ofensivei germane în jur de Verdun. -- Anglo-francezii întreprind o contra acțiune. -- Pregătesc rușii o nouă ofensivă? -- Ententa urmărește să proclame republică în Grecia. -- Guvernul italian nu voiește să declare război Germaniei.

De pe frontul balcanic, rapoartele oficiale nu comunică nimic nou.

Situația e neschimbată — dar asta nu înseamnă că armatele austro-ungare stau pe loc, ci noul teren cucerit în Albania, îl întăresc pentru a-și asigura posesiunea lui — și pregătesc operațiile viitoare.

— În Muntenegru — după știrile sosite dela cartierul de presa austro-ungar — s'a sărbătorit căderea orașului Durazzo, și alungarea italienilor, cu muzică și paradă.

— În cercurile politice bulgare se afirmă că Ententa a remis un ultimatum Greciei. Prin invitația făcută de generalul Sarraïl regelui Greciei de a veni la Salonic — Ententa urmărește să-l declare pe regele Constantin de prizonier al ei, și să proclame pe Venizelos de presedinte al republicii grecești. O adevărată lovitură de stat ar pregăti dar Ententa în Grecia — după știrile sosite din Sofia.

* * *

Nici de pe frontul rusesc nu-i nimic nou de semnalat. Moștenitorul de tron austro-ungar, Carol Francisc Iosif a vizitat frontul rusesc între Niemen și Siczara.

Rușii ar pregăti o nouă ofensivă — după știri sosite la București. Numeroase trupe rusești s'osec iară în Basarabia.

Pe frontul bucovinean, după o pauză de nouă zile, s'a auzit iară la Cernăuți, bubuitul tunurilor.

LUPTELE DIN APUS

Contra acțiune anglo-franceză împotriva ofensivei germane. -- 3 biplane anglo-franceze doborâte. -- Un tren militar francez bombardat de aeroplane germane. -- Belgia nu se supune cererei Ententei de a nu încheia o pace separată. -- Patru vapoare anglo-franceze scufundate de submarine germane.

Puternica ofensivă germană pe frontul francez de bună seamă că trebuia să provoace nu numai îngrijorări în Franța și Anglia — ci și o contra acțiune militară a acestor puteri aliate împotriva asalturilor germane. De fapt cel mai nou comunicat german și anunță că aliații pentru a ușura situația trupelor franceze în jur de Verdun, au pornit serioase atacuri contra liniilor germane, în sectorul râului Iser, în Champagne, la Meuse și în alte locuri — dar până acum fără succes. Germanii, firește că au contat pe așa o contra acțiune anglo-franceză — și au și luat toate măsurile necesare ca să fie la înălțimea situației.

Comunicatul german dela 1 Martie anunță următoarele:

Acțiunea de artilerie a fost și pe ziua de ieri în multe părți ale frontului foarte vie, mai ales din partea dușmanului. În multe locuri,

dușmanul a urmărit numai scopuri de amăgire. În schimb în regiunea Iser, la Champagne, precum și între Meuse și Moselle, a căutat să ne păgubească serios. Dar nu și-a ajuns ținta.

În lupta aeriană am doborât un biplan englez — aviatorii au fost prinși. Două biplane franceze au fost prăbușite de focul tunurilor noastre, unul la Vezoponin, la nord vest de Soissons, aviatorii au fost făcuți prizonieri, celalt biplan a căzut aproape la sud-vest de Soissons, aviatorii sint probabil morți. Un aeroplan german condus de locotenentul de rezervă Kühl, și cu observatorul locotenent de rezervă Haber, prin aruncări de bombe pe linia Besancon—Jussey — au făcut să se oprească un tren militar francez și cu mitralieze au făcut ravagii în trupele scoborâte din tren.

Șeful Statului major.

Comunicatele franceze dela 29 Februarie anunță că luptele de artilerie pe frontul de nord al cetății Verdun nu mai sint așa de aprige ca în zilele trecute. Între Soissons și Reims, artileria franceză a bombardat puncte importante îndărătul frontului german.

— Prim ministrul francez Briand a comunicat cerurilor parlamentare, că numai după câteva zile se va clarifica situația generală.

— După »Petit Parisien« orașul Verdun a suferit tare mult de pe urma bombardărei. A rămas acolo numai o duzină de locuitori și câțiva funcționari publici. Cel mai mulți s'au refugiat în pivnițe, și au avut impresie că o ploaie de fier și foc cade asupra orașului. Aducerea de alimente în oraș e absolut imposibilă.

— »Corriere della Sera« allă din Paris, că populația Capitalei Franței trăiește acum cele mai neliniștite zile, dela izbucnirea războiului. Iritația înfrigurată a publicului amintește perioada tragică a bătăliei dela Marna.

— Herve, în ziarul său »La Victoire« recunoaște că toate trupele franceze din prima linie de front în jur de Verdun 20—30.000 soldați au căzut în aceasta mare bătălie.

— Șeful amiralității marinei germane de următorul comunicat despre noi succese ale submarinelor germane:

De către submarinele noastre au fost scufundate două crucișătoare auxiliare franceze cu câte 4 tunuri, în fața portului francez Le Havre, și un vapor înarmat de pază englez la gura râului Thamisa.

În Marea Mediterană, după un comunicat francez oficios, a fost scufundat crucișătorul auxiliar francez »La Provence« care era pe drum spre Salonic cu un transport de 1800 soldați. Numai 696 au fost salvați.

Vaporul de război francez scufundat la coasta Siriei, la 8 Februarie, precum reiesă din raportul submarinului german reintors, nu este vaporul »Sufren« cum s'a comunicat la început, ci crucișătorul panterat francez »Amiral Charner«.

Șeful amiralității.

— Zilele trecute s'a ținut în localitatea La Panne (în Flandra de vest) sub președenția regelui Albert al Belgiei un consiliu de miniștri belgieni, care s'a ocupat exclusiv cu atitudinea Belgiei față de convenția londoneză dela 5 Septembrie 1914 cu privire la pacea separată. Toți 11 miniștrii belgieni au luat parte la acest consiliu de Coroană, care cu 9 voturi contra 2 — a respins afilierea Belgiei de aceasta convenție și prin această s'a pronunțat că Belgia nu se identifică cu țelurile urmărite de Ententa în acest război. Baronul Beyens a combătut energic o acceptare din partea Belgiei a acestei convenții, relevind că între Belgia și Ententa există o frăție de arme dar nu o alianță. Frăția de arme este numai o umbră a violării neutralității Belgiei de către Germania, și va înceta îndată ce această violare nu va mai fi. Regele Belgiei s'a asociat la acest punct de vedere.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Nimic nou pe front. — Guvernul italian contra unui război cu Germania. — Războinicii Italiei cer să fie reprezentați în guvern.

Comunicatul lui Höfer n'are nimic nou de comunicat pe ziua de 1 Martie de pe frontul italian.

— Ziarele elvețiene află din Roma: Consiliul de miniștrii italian ținut la 27 Februarie s'a pronunțat în unanimitate contra declarării de război Germaniei și s'a declarat contra unei desbateri a acestei chestiuni în parlament.

— Frațiunea parlamentară socialistă italiană pare decisă, după ziarurile italiene să se împotrivescă unei acțiuni care ar urmări atragerea Italiei în noui complicațiuni de război.

— Ziarul »Corriere della Sera« care sprijinea până acum fără rezervă politica guvernului Salandra-Sonnino — publică acum un atac fățiș din partea deputatului Torre, care critică politica economică a guvernului italian, care guvern nu s'a îngrijit pentru procurarea de cereale și cărbuni pentru trebuințele țării. Se cere încă în acel articol — lărgirea bazei guvernului — prin introducerea în guvern a personalităților politice cari au agitat pentru intervenția Italiei în război.

Știrile zilei

POTOPUL

— Dar glas de tunete i-a spus cuvîntul
Și a poruncit torentelor să cadă,
Când Dumnezeu n'a mai putut să vadă
Păcatele ce 'ntunecau pământul...

Și s'a pornit atunci, groaznic, vîntul...
Și fost-au norii trăsnetelor pradă...
Și a fost potop... Și a turmelor grămadă
Sub munți de valuri și-a găsit mormântul.

Apoi, înalta providenței voce
S'a 'nduplecat și l'a iertat pe Noe,
Ca 'n veacuri să-și slăvească Dumnezeu!

Cu toate că haotică putere,
De nu zvirlea pe oeruri cureușeul
I-ar fi scutit urmașii de durere,

MIHAIL CODREANU.

Ofițeri și soldați români distinși

Din seria decorațiilor publicată în numărul din 2 l. c. al monitorului oficial extragem următoarele nume românești:

Cu *Signum Laudis* au fost distinși d-nii loc. Valeriu Gaiția, comand. de pod, Belgrad, loc. Iosif Șoban, reg. 22 inf., și locot. F. Minariu desp. telegraf.

Cu crucea de aur, pentru merite cu coroană pe funta medaliei de vitejie: d-nii med.-subloc. dr. Teodor Iluția și pract. farm. Mihail Miron.

Cu crucea de argint pentru merite cu coroană pe funta medaliei de vitejie: serg.-maj. Eugen Scraha, div. 14 san., și Radu Bașan din div. 7 de train; serg.-maj. titular Stefan Coșian reg. 42 art. de munte; gornistul de reg. Ioan Bogbaru, reg. 1 honv., fruntașii Ioan Spornic la mag. de mun. din Bosnabrod, fruntașii titulari Ioan Pinter și Vasile Câmpian, com. 4 de jandarmerie.

Cu medalia de bronz au fost decorați: serg. Marian Lupșa, reg. 2 honv., caporalii Ioan Lăpădat, reg. 5 honv., Lazăr Rusanăra reg. 32 honv., fruntașul Pavel Turcean, reg. 1 honv., apoi soldații Alexandru Pelican, Vasile Jucu din reg. 29 honv., Petru Prodan reg. 1 glotași, Gheorghe Hostescu, Ioan Curt din reg. 2 honv., Ioan Vancu din reg. 4 honv., Stefan Funic, Ioan Stoica, Petru Tândra, Stefan Copcea din reg. 12 honv., Aurel Câmpian, Stefan Tripon, Iacob Câmpian, Florea Groza reg. 30 h., Ilie Bota, Constantin Purde din reg. 30 honv., Gheorghe Bogdan, Ion Matiuța din reg. 19 honv., Romulus One, reg. 3 husari, Murășan din reg. 32 gl. și Nicolae Maior din reg. 3 art. honv.

Imbolnăvirea regelui Bulgariei

Din Viena se anunță: Regele Ferdinand întors din Coburg s'a imbolnăvit de o bronșită ușoară și e silit să stea în pat.

Citadela din Buda pentru prizonierii ruși

Se anunță că Citadela din Buda, în care sînt locuințe ieftine, va fi evacuată la 1 Maiu de locuitorii de acolo, și va servi pentru internarea prizonierilor ruși.

„Liga culturală trambulină politică“

»Independența Română« discută adresa prin care Liga Culturală se plînge că publicul nu cumpără timbrele pentru ajutorul refugiaților. Ziarul guvernamental scrie:

Care poate fi cauza insuccesului acestei vînzări, insucces care nu va lipsi să măhnească pe toți bunii români, adănc interesați la soarta nenorociților lor frați?

Părerea noastră este că poate faptul că încă mai de mult, Liga Culturală a fost îndepărtată dela scopul ei adevărat, care este de a realiza unitatea culturală a tuturor românilor din Europa. Astăzi, trebuie să o mărturisim, aceasta asociație a devenit mai ales o trambulină politică: unii din președinții ei, au descoperit într-însa o scară care să-i ducă la banca ministerială.

În constituirea ei actuală, vedem că figurază oamenii politici cei mai militanți; iar ca președinte pe părintele Lucaci, pe care, orice s'ar spune continuăm a-l socoti ca reprezentând politica interioară a unui partid.

După noi această stare de lucruri, îndepărtează dela scopul adevărat, în vederea căruia, Liga a fost înființată.

Drama unei familii de bătrâni

Mercuri, în zorii zilei s'a petrecut o zguduitoare dramă familială, în Buda, strada Zsigmond 6. Conducătorul fabricii de spirt din Budakalás, Gustav Quittner, de 63 ani, care și-a pierdut cei trei fii în război, s'a hotărât de disperare — să-și curme viața. A tras câteva focuri de revolver asupra soției sale, care a murit îndată și apoi și-a pus capăt vieții cu 'n foc de revolver în tîmplă. Părintele sinucigaș a lăsat o scrisoare în care arată motivul actului său disperat: jalea pentru fiii lui pierduți.

Cărți pentru răniții români

D-șoara Valeria Novacoviici din Răcășdia, a trimis redacției noastre 22 exemplare dintr-o culegere de poezii populare din Bănat »Focloristica Română« a unchiului ei, d. Emilian Novacoviici, învățător pensionat în Răcășdia, cu rugămîntea ca să împărțim gratuit aceste cărți vitejilor noștri români răniți, internați în spitalele din Budapesta.

Mulțumim generoasei donatoare în numele răniților, pentru fapta ei și dorim să găsească imitatori.

România și locuitorii anexați din Cadrilater

În »Neamul Românesc« dela 31 Ianuarie un învățător din Cadrilater ia apărarea bulgarilor de colo cărora li se aduseseră diferite acuzații.

Cităm:

«E drept că la început am fost priviți cu oarecare neîncredere, dar am știut cu toții să înlăturăm piedicile, și între noi și ei s'au stabilit raporturi prietenești, câștigându-i, dacă nu pe toți, o mare parte din ei, sufletește, stabilindu-se raporturi de respect și iubire, mai ales între dascăl și școlari.

Astăzi, noii cetățeni privesc cu drag școala, cum și cursurile de adulți, la care iau parte, în număr mare, bătrâni și tineri.

În satele unde nu funcționau școlile, ei au cerut să li se trimeată învățătorii români.

Sunt pașnici, cuviincioși, cinștiți și muncitori.

Fiecare om are o normă după care se conduce în viață, și, oricât de deosebiți ar fi cei ce trăiesc împreună, totuși se respectă între ei: e sentimentul demnității lor morale de oameni, care nu-i poate lăsa să se coboare până la cele din urmă posibilități. Și mai ales aici unde flacăii respectă pe bătrâni; n'am văzut nicăeri altundă ca aici respectul celor mari. Nu puteau face nici școlarii asemenea lucruri, pentru că întâia grijă a unui dascăl e să învețe pe copil să fie respectuos.

Sătenii de aici au credințele și obiceiurile lor, deosebite de ale noastre, și acestea trebuie respectate. Credința e aceea care dă armonie sufletului, iar din această credință se nasc obiceiurile ce cu greu le poți schimba.

Sunt, din punctul de vedere al cunoștințelor igienice, în urma noastră; pe încetul vor cunoaște și aceste precepte și le vor respecta, practicându-le; nu deodată îi vom învăța, ci cu răbdare. — Noii cetățeni sunt mai liniștiți, mai îngăduitori, și mai iubitori de noua cultură, ce a început să pîndă rădăcini, decât îi credem.

Dar aici se cere mai multă putere de jertă, și să ne mulțumim cu cât ni dă Domnul. Trebuie să ne gândim cât mai puțin la noi când suntem meniji să muncim pentru binele neamului.

Atanase Bălănescu, inv.

Fiindcă n-a primit vești din America

dela rudele lui, s'a sinucis economul George Lenț din Dobrofalva, spînzurându-se.

Pentru reabilitarea celor condamnați o singură dată în viață

s'a prezentat Camerei române, din inițiativa parlamentară un proiect de lege, după care, oricine, poate cere reabilitarea, dacă nu a mai suferit vre-o condamnare de 5 ani dela pronunțarea primei pedepse. Cererea va fi adresată tribunalului care a pronunțat pedeapsa, și care va fi dator să constate reabilitarea în prima și ultima instanță, în timp de 15 zile. Reabilitarea odată pronunțată, cel ce a obținut-o se va considera ca și când n'ar fi fost nici odată condamnat și va reintra în toate drepturile sale de mai înainte.

Din tragedia sîrbilor în pribegie

În cel mai recent număr al interesantei reviste franceze Illustration găsim o mișcătoare expunere a retragerii prin Albania, spre St. Jean de Medua, a armatei regelui Petru, retragere care a luat în unele puncte proporțiile unui dezastru. Însemnările provin dela d. Samson Cernof, care a stat în mijlocul armatei sârbești, dela 1912 până astăzi.

Ele descriu groaznicele suferințe ale armatei sârbești.

Poporul sârb suportase atâtea grele încercări suferințe și primejdii, că era, am putea zice, obișnuit în rolul său de victimă și de martir.

Cu toate acestea, toate orelle tragice ale istoriei sale nu ar putea să fie comparate cu îngrozitoare suferințe din timpul dezastrului retragerii din Albania.

Soldații cari nu plecaseră capetele în fața năvălitorilor, au scăpat de dușmanii lor, ca să dea peste adversari și mai redutabili.

Și contra acestor noi dușmani armele lor erau neputincioase. În Albania, foamea și frigul, pericolele prăpăstii și munții ostili, ne-au încovoizat.

D. Cernof a întovărășit pe voevodul Stefanovici, învingătorul dela Adrianopol. Stefanovici a reușit să ducă cu el, în Albania, și să păstreze peste 60 mii soldați și 50 tunuri.

La Ipek, se primi vestea că tragedia sârbă s'a sfârșit. Armatele sârbești erau tăiate unele de altele. Nici un șef de armată nu mai putea primi ordine dela cartierul general. Generalii Stefanovici, Mișici, și Iuriciți întâlnindu-se din întâmplare, finură un consiliu de război. Armata sârbă era toată acolo cu artileria, trenuri, și aprovizionare. Nimeni nu putea să se gândească să salveze tot: oameni, arme și bagaje. — de oarece lipseau drumurile. Se dăde ordin să fie arse sute de căruțe, care, gramezi, de aprovizionare; se dădu ordin ca tunurile să fie aruncate în aer cu munițiile lor.

Lupta nu mai avea sorți de izbândă. Voevodul Stefanovici plângea de furie. Se omorâ apoi retragerea spre munții Albaniei.

După ce a fost ars și distrus tot ce putea fi de folos dușmanului, armata sârbă plecă. Două zile merseră pe potecile munților pe deasupra prăpăstiilor fără fund, și într-o furtună de zăpadă, care ca o perdea, ascundea găurile munților.

În a treia zi ajunserăm la Ciacor, la 2000 metri de altitudine, la o temperatură de 25 gr. sub zero.

Trecurăm peste ei. Dar coloanele se rariseră. Mulți soldați refugiați rămaseră pe poteci. Cadavrele lor, înghețate, jalonau drumul, pe care alte coloane trebuiau să treacă. O femeie, venea și ea după armată cu doi copii mici. Ea îi învelise și îi pusese în doi dăsași, pe spatele unui cătâr.

După 12 ore de drum, gâtul dela Ciacor fu trecut. Cătârul venea și el, dar copiii înghețaseră și dormeau somnul morții...

Ultima oră

Mari lupte de artilerie pe frontul apusan

Berlin, 2 Martie. — După cum anunță ziarul Nieuwe Rotterdamse Courant, în zilele din urmă s'au reluat luptele în partea de vest a frontului francez și mai ales în jurul Yperului, unde se îngrămădesc tot mai multe trupe franceze. Aici au pornit erii vii lupte de artilerie, cari amenință să devie tot mai înversunate. Artileria germană răspunde cu aceeași măsură, dezvoltând o activitate eficace mai ales în jurul localităților Armentières, Bethune și Souchez, pe cari le-a prefăcut în ruine. Cu aceiași energie își continuă activitatea artileria germană la Verdun. E interesant — scrie ziarul Lokalanzeiger — că pe când germanii cuceresc pas de pas teren, generalii francezi, în frunte cu Joffre se mulțumesc să constate că pozițiile cucerite de germani, printre cari și puternicul fort Douaumont, n'au nici o importanță.

Economie

Prețul rămăntorilor pe piața din Ferencváros (Budapesta)

Budapesta, 1 Martie.

Circulație lentă. Au fost pe piața 1984 rămăntori, dinre cari 720 rămăși de ori nevânduți.

Prețurile, cari au rămas constante până la sfârșit au fost consemnate astfel:

Bătrâni; grași, cal. primă: 500—520 fil., cal. a doua 480—500 fil., tineri grei 540—550 fil.; tineri mijlocii 540—560 fil., tineri ușori: 530—570 fil., Prețurile sunt socotite pro kilogram.

Editor și redactor responsabil: D. Birăușiu
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

A apărut

Lămuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înrolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți:

I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșură despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținătoare a fost înrolat. Se arată cu deamănuntul care familii are drept să ceară ajutor și cât îi se poate da după lege. În fiecare comitat ajutoarele și schimbă. Se relevă cât ajutor se dă în comitatul românești.

II. Îngrijirea invalizilor și a familiilor acestora.

În acest capitol se spune, pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofițerii cari au devenit ologi, ciungi, etc., în decursul implinirii datorțiilor lor militare. Se arată cu cifre cât ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III. Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți.

Sub acest titlu se publică cu deamănuntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, speșele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind și într-un articol separat unde se arată competențele lunare ale văduvelor și orfanilor rămași de ofițerii, cadeții și ste-garii căzuți în războiu, și speșele de educațiune a copiilor rămași fără tată.

Broșura aceasta este unica în felul său. În toată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri întelegătoare.

Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate căpăta dela

Administrația ziarului
„Foaia Poporului Român“
BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36

Cucu! Cucu! Cucu!

Citiți dacă voiți să petreceți:

Calendarul Cucului

pe anul 1916.

Unicul calendar umoristic care apare în ediție românească, Cuprinde un șir întreg de glume originale, scrise de cei mai buni umoriști ai noștri, în frunte cu d. Haralamb Călămăr. Se mai publică în calendar

Douăzeci de chipuri originale

umoristice în legătură cu războiul. Aceste caricaturi foarte reușite provoacă râsul fiecărui cititor. »Calendarul Cucului« e unicul în felul lui și se poate citi cu plăcere de ori și cine.

Scutiți soldații
prin

cu cei „3 Brazi“.

Milioane de oameni le folosesc contra

TUSEI

împotriva tusei, răgușelei, îlegmel, catarului de laringe și tusei convulsive.

Sunt bune la preîntâmpinarea răcelei, din cauza aceasta sunt binevenite fiecărui ostar.

6100 atestate legalizate de not. publici dovedesc rezultatul sigur și popularitatea de care se bucura acest leac unic. Publicul este derăgat să refuze orice falsificat primind numai Caramela pentru piept Kaiser (cu 3 brazi), căci singura are un efect tămăduitor. — Se poate căpăta în cele mai multe drogherii, dar numai în pachete de câte 20 și 40 fileri și în tuburi de câte 10 fileri.

Se află la toate farmaciile, drogheriile și magaziniile de coloniale mai bune.

Biruitoarele trupe austro-ungare în toate situațiile create de războiu, sint totdeauna cu conștiința liniștită, că comandamentul militar duce grija spre a aproviziona trupele cu toate cele ce lipsă și potrivite spre a face suportabilă viața pe câmpul de luptă. Dar tot și există nenumărate lucruri, mărunte, cari în totalitatea lor contribuie mult la sănătatea și prosperitatea trupelor și a căror procurare nu e treaba comandamentului militar. De acestea se în d. e. Caramellele pentru piept ale lui Kaiser, cari nu sunt numai un mijloc de a împedea tusea, răgușeala și alte îmbolnăviri ale organelor de respirațiune, ci sunt și un mijloc excelent de întărire și împiospătare prin conținutul lor de malt. Dimpotrivă de tot, solul, ca mărșuri, lupte, etc., e un mijloc potrivit spre a contrabalansa pierderea puterilor și de a înlătura oboseala fizică și spirituală. Chiar pentru scopul acesta s'au găsit minunate Caramellele de piept ale lui Kaiser. În toată armata austro-ungară rar se află un soldat, care să nu cunoască caramellele acestea, pentru că se trimit în mii și mii de cazuri ca dar pe câmpul de luptă. Caramellele pentru piept ale lui Kaiser sunt preparate de firma FR. KAISER din Bregenz și se află de vânzare în cele mai multe farmacii și drogherii, precum și în magaziniile de coloniale mai bune.